

Evanjelium na nedeľu 26. týždňa v Cezročnom období (cyklus C): bohatý človek a chudobný Lazár

Komentár na nedeľu 26. týždňa v Cezročnom období (cyklus C). „Len psy prichádzali a lízali mu vtedy.“ Napodobňovať Božie milosrdenstvo znamená byť súcitný voči tým, ktorí trpia malými i veľkými bolesťami, dávať bez miery a milovať celým srdcom.

Evanjelium (Lk 16, 19-31)

Ježiš povedal farizejom:

„Bol istý bohatý človek. Obliekal sa do purpuru a kmentu a deň čo deň prepychovo hodoval. Pri jeho bráne líhal akýsi žobrák menom Lazár, plný vredov. Túžil nasýtiť sa z toho, čo padalo z boháčovho stola, a len psy prichádzali a lízali mu vredy. Keď žobrák umrel, anjeli ho zanesli do Abrahámovho lona. Zomrel aj boháč a pochovali ho. A keď v pekle v mukách pozdvihol oči, zďaleka videl Abraháma a Lazára v jeho lone. I zvolal: ‚Otec Abrahám, zľutuj sa nado mnou a pošli Lazára, nech si namočí aspoň koniec prsta vo vode a zvlaží mi jazyk, lebo sa hrozne trápim v tomto plameni!‘ No Abrahám povedal: ‚Synu, spomeň si, že si dostal všetko dobré za svojho života a Lazár zasa iba zlé. Teraz sa on tu teší a ty sa trápiš. A okrem toho je medzi nami a vami veľká priepasť, takže nik – čo ako by chcel – nemôže prejsť odtiaľto k vám ani odtiaľ

prekročiť k nám.' Tu povedal: ,Prosím ťa, otče, pošli ho do domu môjho otca. Mám totiž piatich bratov; nech ich zaprisahá, aby sa nedostali aj oni na toto miesto múk.' Abrahám mu odpovedal: ,Majú Mojžiša a Prorokov, nech ich počúvajú.' Ale on vravel: ,Nie, otec Abrahám. Ak príde k nim niekto z mŕtvych, budú robiť pokánie.' Odpovedal mu: ,Ak nepočúvajú Mojžiša a Prorokov, neuveria, ani keby niekto z mŕtvych vstal.“

Komentár

Túto nedeľu uvažujeme nad známym podobenstvom o bohatom mužovi a chudobnom Lazarovi. Ako Lukáš uvádza niekoľko veršov predtým, Ježiš ho adresoval tým, „ktorí mali radi peniaze, a posmievali sa mu“ (v. 14). Príbeh má hlboký význam a dnes

môžeme meditovať nad niektorými bodmi jeho posolstva.

Prvá vec, ktorá na bohatom mužovi upúta pozornosť, je to, že nemá meno. Na druhej strane má obrovské bohatstvo, ktoré mu umožňuje každý deň usporadúvať veľkolepé hostiny. Nosí tiež veľmi drahé odevy, aby zdôraznil svoje spoločenské postavenie a kúpnu silu, ktorou sa pýši. Purpurová farba bola totiž luxusná farba s veľmi trvácnuou farbou, vyrobená z morských mäkkýšov, a najjemnejšie ľanové tkaniny sa zvyčajne dovážali priamo z Egypta. Boli to tkaniny vhodné pre panovníkov. V istom zmysle tento bohatý človek anonymne a jednoducho stelesňuje všetkých bohatých ľudí a spoločnosti.

Naopak, chudobný človek z podobenstva má meno. Pre Ježiša je to konkrétna osoba: veľmi výstižne ho nazýva „Lazár“, čo je grécka

forma mena Eleazar, ktoré v hebrejčine znamenalo „Boh pomohol“. Táto postava odzrkadľuje všetkých ľudí, ktorí trpia núdzou alebo nespravodlivosťou. Pripomína nám tiež Lazára, chorého priateľa, ktorého Ježiš vzkriesil v Betánii, ako to opisuje svätý Ján, a ktorého Veľrada rozhodla zabiť (porov. Jn 11).

Ježiš používa niektoré kategórie známe v judaizme svojej doby, aby vysvetlil konečný osud bohatého človeka a chudobného Lazára. Rozprávania sa nezaujíma toľko o opis budúcnosti, ale skôr o zdôraznenie dvoch vecí: nesmrteľnosti duše a spravodlivej Božej odplaty za všetky naše činy. Bohatý muž skončí zle a je odsúdený do pekla. Uprostred svojho utrpenia prosí Abraháma, aby varoval jeho bratov pred trestom, ktorý ich čaká, a to prostredníctvom výraznejšieho znamenia ako sú samotné Písma. Boháč vo všetkom, čo robí,

preukazuje postoj tých, ktorí žiadajú zázraky, aby uverili, a zároveň obviňujú Boha zo svojej náboženskej ľahostajnosti a spôsobu života.

Ježiš varuje, že táto mentalita robí ľudí takými slepými, že by neuverili, ani keby videli vzkriesenie mŕtveho. V skutočnosti bohatý človek nebol schopný vidieť ani viditeľné znamenie, ktoré Boh každý deň kládol pred jeho dvere: chudobného chorého a hladného človeka, ku ktorému sa približovali len psy, aby mu lízali rany. Preto si bohatý človek zaslúžil trest. Ako vysvetľuje svätý Ján Zlatoústý, táto postava „nebola mučená preto, že bola bohatá, ale preto, že nebola súcitná“ (*Hom. 2 in Epist. ad Phil*). Ježiš tak poukazuje na nebezpečenstvo, ktoré číha na všetkých, a najmä na tých, ktorí vlastnia majetok: ľahostajnosť voči druhým a voči tým, ktorí trpia; to, čo pápež František opakovane nazval

kultúrou vyhadzovania (Homília, 17-III-2018).

Toto podobenstvo nás teda okrem iného povzbudzuje, aby sme osobne aj spoločne žili skutky milosrdenstva ako jasný spôsob, ako prekonať ľahostajnosť. V miere, v akej je to možné, musíme sa snažiť napraviť ľudskú biedu, ktorá, ako hovorí Katechizmus, „nezahrňa len materiálnu chudobu, ale aj mnohé formy kultúrnej a náboženskej chudoby“ (bod 2444). V tomto zmysle svätý Gregor Veľký vysvetľoval, že „keď dávame chudobným nevyhnutné veci, nerobíme im osobné láskavosti, ale vraciame im to, čo je ich. Viac ako skutok milosrdenstva, plníme povinnosť spravodlivosti“ (*Serm. past.* 3,21).

Na druhej strane, tých, ktorí trpia, ohrozuje aj nebezpečenstvo nedôvery voči Bohu, ktorý zdanlivo nepočúva a *necháva konať a víťaziť*

cynikov a mocných, ktorých by sme chceli kritizovať a odsudzovať za ich zneužívanie. Pokorné a výrečné mlčanie chudobného Lazára nás pozýva, aby sme boli verní a dôverovali Bohu, ktorý vie odmeniť cnosť a čo najdlhšie odkladá trest, až radšej riskuje, že ho obvinia z ľahostajnosti, ako by prestal byť súcitný. Postava Lazára („Boh pomohol“) nás povzbudzuje, aby sme sa modlili za druhých a žili trpezlivosťou, ktorá, ako hovorí svätý Josemaría, „nás vedie k tomu, aby sme boli chápaní voči druhým, presvedčení, že duše, ako dobré víno, sa časom zlepšujú“ (*Boží priatelia*, bod 78).
